

Személyiséglélektan, szóbeli záróvizsga tételek (BA) kulcsszavakkal

1. Típustanok és vonásméletek

Hippokratészi-galénoszi (melankolikus stb..)

Kretschmer típusa (atletikus stb)

Sheldon típusa (cerebrotoniás stb)

Eysenck vonásmélete (extraverzió-inra, neuroticitás, pszichoticizmus, EPQ)

Gray (ARAS, BAS és BIS rendszer)

Jung tipológiája (4 funkció, 2 racionális és 2 irracionális, 8 típus pl extravertált-érző)

Allport vonásmélete (vonások jellemzői, általános és személyes vonások, a személyes diszpozíciók típusai-fenotipikus vagy genotipikus vagy ál, uralkodó centrális és másodlagos diszpozíciók, proprium, énejlődés szakaszai, motivációelmélete, perszeveratív autonómia, saját funkcionális autonómia)

Ötfaktoros modell

Szűk tartományú elméletek: külső belső kontroll és mérése, tanult tehetetlenség, mezőfüggőség jellemzői és mérése, represszió és szenzitizáció, teljesítményszükséglet és mérése, ingerkeresés és mérése

2. A személyiség behaviorista és kognitív megközelítése

A behaviorizmus alapelvei

Klasszikus és operáns kondicionálás (generalizáció, diszkrimináció, kioltás, effektus törvénye, megerősítési tervek stb)

Neobehaviorizmus

Szociális tanuláselméletek, utánzáselméletek

Pszichés problémák értelmezése tanuláselméleti, szociális tanuláselméleti és kognitív nézőpontból

George Kelley elmélete a személyes konstruktumokról

Ellis kognitív elmélete és a racionális-emocionális terápia

Beck elmélete és a depresszió

3. Sigmund Freud és a klasszikus pszichoanalízis személyiségmodellje

A hisztéria és a pszichoanalízis

Áttétel, ellenállás, szabad asszociáció, katarzisz,

Topográfiai (tudatos, tudatelőttes, tudattalan) és strukturális modell (id, ego, szuperego)

A személyiség dinamikája, ösztönök

Pszichoszexuális fejlődés (orális, anális, fallikus, látencia, genitális, Ödipális és Elektra komplexus)

Elhárító mechanizmusok

4. Carl Gustav Jung analitikus pszichológiája és személyiségmodellje

Személyes és kollektív tudattalan

Archetípus, anima, animusz, perszóna, árnyék, ego, selbst

A személyiség dinamikája, komplexusok

A személyiség fejlődése

5. A személyiség, mint társadalmi produktum megközelítése a neoanalitikus elméletekben (Adler, Horney, Erikson, Fromm, Sullivan)

Kisebrendűségi érzés és kompenzáció, életstílus és kreatív én, fiktív finalizmus, születési sorrend (Adler)

Személyiségfejlődés Erikson elméletében

Fromm: egzisztenciális szükségletek, Menekülés a szabadság elől

Horney: pszichés determináció, alapszorongás, self elmélete

Sullivan: dinamizmusok, én dinamizmus, perszónifikációk, megismerési folyamatok, a szorongás és a személyiség fejlődése, az interperszonális terápia

6. A "harmadik erő", avagy a humanisztikus pszichológia

non-direktivitás, encounter, empátia, kongruencia, feltétel nélküli elfogadás, önmegvalósítás, organizmikus értékelő folyamat, szükséglet-hierarchia

7. Kommunikációelmélet és rendszerszemlélet. Kialakulása és hatása a személyiségmodellekre és a pszichoterápiás elméletekre

általános rendszerelmélet, Palo-Alto-i iskola, double bind, első-és másodfokú változás, index-páciens, trianguláció, transzgenerációs transzmisszió, cirkularitás, lojalitás

8. A transzperszonális pszichológia szellemi horizontja és főbb képviselőinek elméleti alapvetései

jobb agyféltekés gondolkodás, szinkronicitás, logoterápia, alap-és átmeneti struktúrák, LSD-tapszlatok síkjai, perinatális mátrixok, pszichoszintézis

9. A korai személyiségfejlődés a brit tárgykapcsolat-elméleti iskola (Melanie Klein), valamint a fejlődési énszichológia (Margaret Mahler) tükrében.

Melanie Klein:

- A freudi örökség, hasonlóságok, különbségek
- Tudattalan fantáziavilág
- Paranoid-schizoid pozíció, a pozíció jó megoldása, illetve fixálódás a pozícióban.
- Depresszív pozíció, a depresszív szorongás leküzdésének útjai.

Margaret Mahler:

- Elméletének előfutárai: Hartmann, Spitz
- A csecsemő pszichológiai születése, szakaszok és tárgykapcsolati jellegzetességeik.
- A mahleri szakaszokra építhető pszichopatológiai spektrum.

10. A korai személyiségfejlődés a szelfpszichológia tükrében.

Kohut:

- Az egészséges narcizmus fejlődése. Kohezív szelfmag, tripoláris szelf. A szelftárgyas rendszer jellemzői, a pszichés funkciók internalizálása.
- Patológiás narcisztikus személyiség típusok, a szelfpszichológia terápiai alapelvei.
- A Kohut-Kernberg vita.